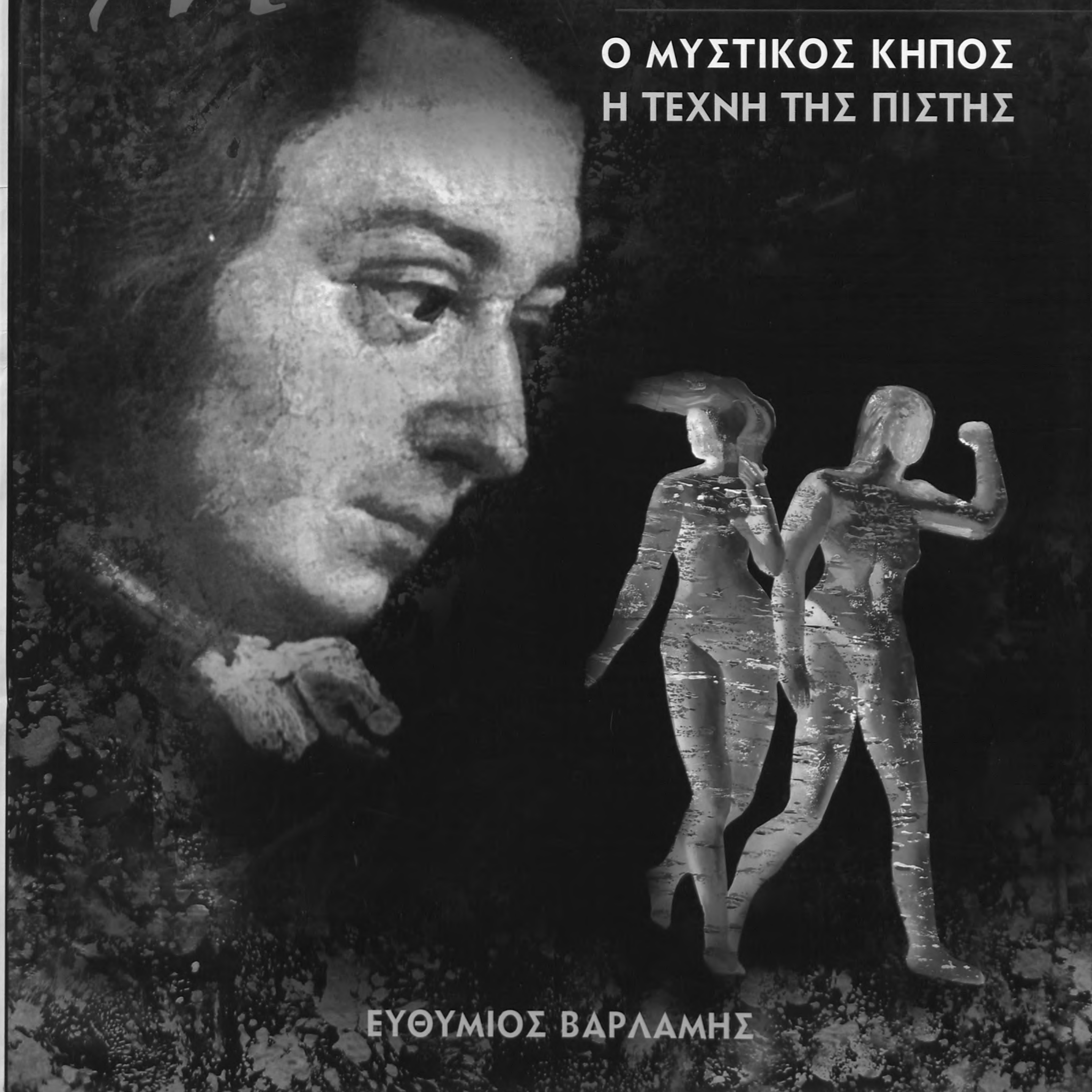

ΜΟΤΣΑΡΤ

Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ
Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΒΑΡΛΑΜΗΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΧΟΡΗΓΟΣ

PARK HOTEL

Athens

30 χρόνια

ΜΥΣΤΙΚΟ ΚΗΠΟ - Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ
ονομάζει το πείραμά του ο καθηγητής
Ευθύμιος Βαρλάμης, από το οποίο δημιουργήθηκε
ένα μοναδικό καλλιτεχνικό έργο. Το πείραμά του, να
μετασχηματίσει τη μουσική του Μότσαρτ σε χρώματα
και σχήματα, για να δημιουργήσει σε συνέργεια με
τη μουσική ένα μουσικο-εικαστικό χώρο είναι μια
παγκόσμια καινοτομία.

Δημιουργήθηκε ένας μαγικός κήπος γεμάτος εικόνες,
μουσική και "θαύματα", όπου ο επισκέπτης βυθίζεται
στα ενδότερα της μουσικής του Μότσαρτ, για να
βιώσει καινούργιες πνευματικές εμπειρίες.

Η έκθεση πραγματοποιείται στο Ίδρυμα Μείζονος
Ελληνισμού - Ελληνικός Κόσμος από το Πειραματικό
Εργαστήρι Βεργίνας με τη συνεργασία του Δήμου
Αγίου Ιωάννη Ρέντη.

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΒΕΡΓΙΝΑΣ

Τ.Θ.:121, 59100, Βέροια

τηλ. 2331092108/Fax:2331076543

e-mail: warlamis@vernet.gr

www.warlamis.at

Impressum:

Kunstforum Waldviertel 2006

Layout, γραφιστικές εργασίες: IDEA

ISBN: 3-900552-34-8

Εκτύπωση: Γ. ΔΕΤΟΡΑΚΗΣ Α.Ε.Β.Ε.
τηλ.: 2810380931-5

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

GRVER 01306

LE JARDIN MYSTIQUE

Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ · Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ

Ένα πολυδιάστατο έργο του Ευθυμίου Βαρλάμη
για τον Μότσαρτ

ΕΚΘΕΣΗ

Υπό την αιγίδα του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος
κ.κ. Χριστόδουλου

ΑΘΗΝΑ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2007

ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ - ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

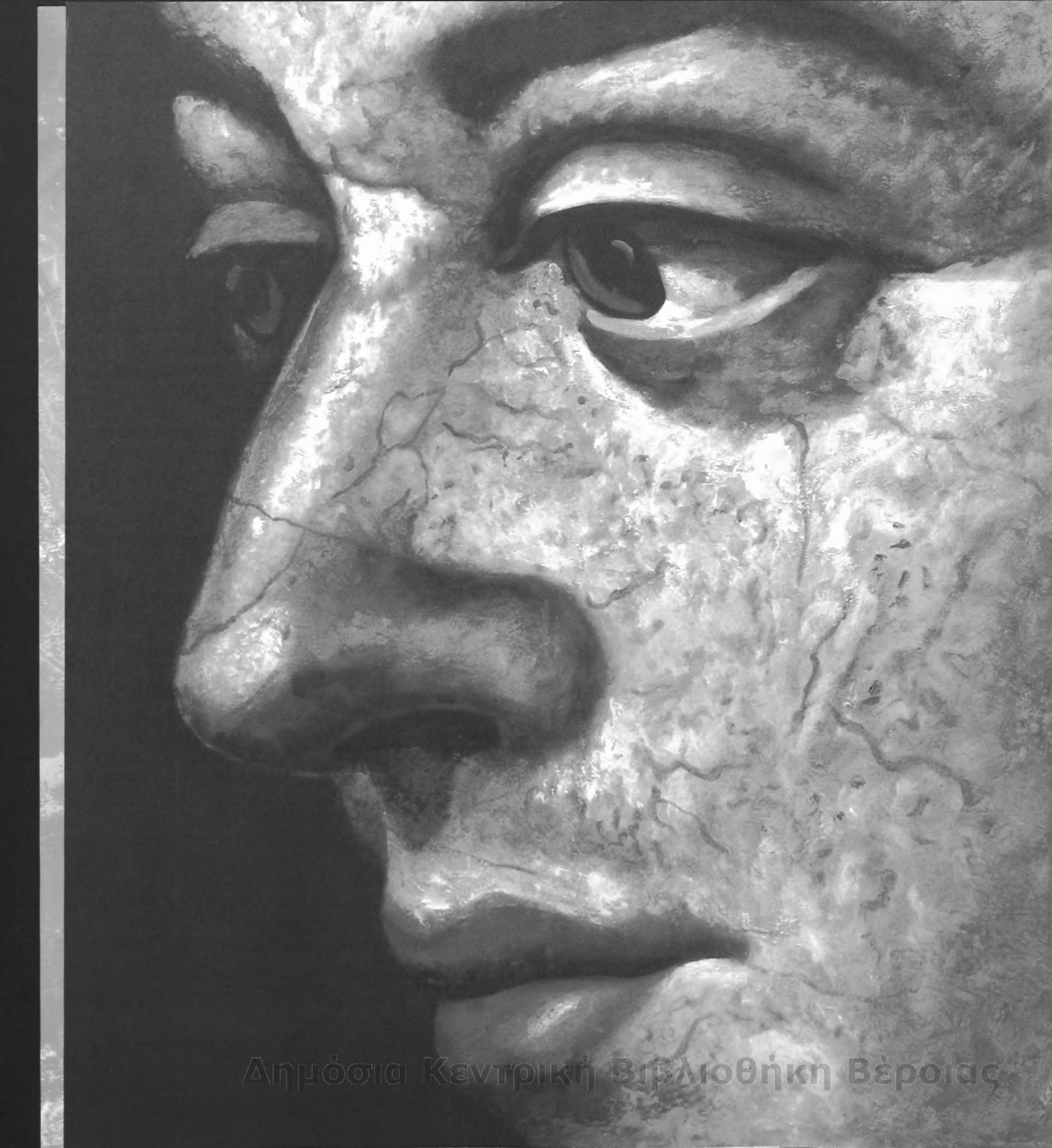
**ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ Ο.Π.Α.Π.**

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

**ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ
ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΒΕΡΓΙΝΑΣ**

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ

Le Jardin Mystique

Ο Μότσαρτ είναι για μένα μια ανεξάντλητη πηγή έμπνευσης. Αν ταξιδέψουμε στο παρελθόν, αναζητώντας πηγές έμπνευσης στο πέρασμα των αιώνων, η μουσική του Μότσαρτ αντιπροσωπεύει αναμφίβολα μια τεράστια έκταση δημιουργικής δύναμης στα ύψη και τα βάθη της ανθρώπινης ύπαρξης. Στη μουσική του συναντούμε την κλασική φιλοσοφία του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη, τη χριστιανική ενανθρώπιση του Θεού, το Διαφωτισμό της Αναγέννησης, καθώς και το διηνεκές μέλλον. Ο Μότσαρτ νίκησε το χρόνο με τη μουσική του - το χρόνο χωρίς αρχή και χωρίς τέλος - και δημιούργησε μια θεϊκή, συμπαντική ουσία.

Θα όφειλα κανονικά να αφιερώσω μια ολόκληρη ζωή στη μεταφορά της μουσικής του Μότσαρτ σε ζωγραφική. Να τη μεταφέρω όπως εγώ πιστεύω, για να επιτύχω μια εκστατική ονειρική κατάσταση, όπου εικόνες, άνθρωποι, φυτά, κόσμοι, έρχονται και φεύγουν μ' ένα μουσικό ρυθμό, εμφανίζονται χωρίς λόγο κι έπειτα εξαφανίζονται. Ανομολόγητα συναισθήματα, αδιευκρίνιστες καταστάσεις, όπως προστάζει η πνευματική τάξη της μουσικής του Μότσαρτ.

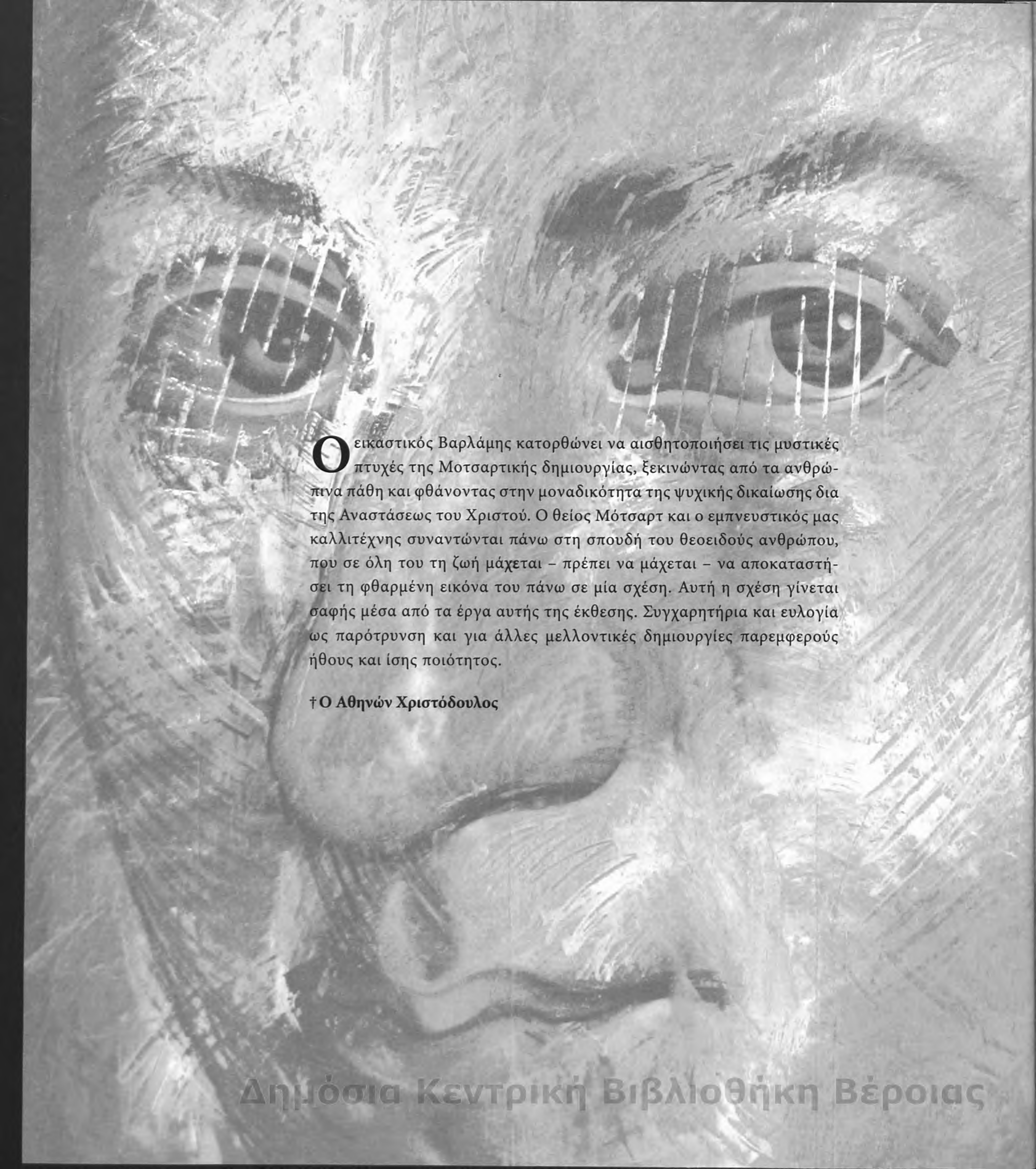
Η μουσική του είναι η ηχηρή διακήρυξη της επιβεβαίωσης της ζωής. Ύμνοι στη ζωή για τα εκατομμύρια ψυχές, που έζησαν, ζουν τώρα και θα ζήσουν στο μέλλον. Αγγίζει τα βάθη των πλατωνικών ιδεών, το μυστικισμό του Ορφέα και του Πυθαγόρα και διασκεδάει πολύ με τις αριστοφανικές φάρσες.

Το έργο του Μότσαρτ μοιάζει με φανταστικό οχυρό χωρίς σύνορα, όπου ευδοκιμεί το οργιαστικό, το παραδείσιο, ανθίζουν σπάνια άνθη, σπάνιοι καρποί, καταστάσεις ευδαιμονίας, που αιωρούνται πέραν του υλικού κόσμου. Ένας τόπος ενανθρώπισης. Ο Μότσαρτ είναι endless - ατέλειωτος.

Δεν είναι δυνατό να αγνοήσουμε τον Μότσαρτ, να αγνοήσουμε τη μουσική του. Ο Μότσαρτ προκαλεί μια ακατανίκητη έξη για το καλό, το όμορφο, το βαθύ, το πνευματικό. Μας αναγκάζει να εγκαταλείψουμε τα πάντα, να δοκιμάσουμε τα πάντα χωρίς συμβιβασμούς, να κατανοήσουμε, να βιώσουμε. Υπάρχει μόνον ένας δρόμος: να παραδοθούμε, να αφεθούμε, να θέσουμε τους εαυτούς μας σε μια κατάσταση ήρεμης διέγερσης, να δραπετεύσουμε, να πετάξουμε, να φτιάξουμε κήπους, να χτίζουμε θαυμαστά κάστρα. Να επιζητούμε καθημερινά μια βιούμενη επιβεβαίωση της ύπαρξής μας, της γέννησης και του θανάτου.

Για μένα ο Μότσαρτ είναι - μέσα απ' τους αιώνες, μέσα από τις χιλιετίες - προσρισμός και αφετηρία. Ένας τόπος ουτοπίας, καθώς κάθε τι χαρακτηριστικό του Μότσαρτ δεν είναι μεταβιβάσιμο, διηγήσιμο, εξηγήσιμο, διασαφηνίσιμο. Ένας τόπος μυστηρίου, περιπλάνησης αμέτρητων ψυχών, που διεγείρουν πολύ περισσότερο το συναίσθημα απ' ό,τι τη λογική σκέψη. Ο Μότσαρτ μας προσφέρει αυτή την αισθητή ηχητικά υπόνοια του Κήπου της Εδέμ, του Παραδείσου, του Θεού, της ατέλειωτης πλάσης. Κι αν μας διαβεβαιώνει ότι δεν επιδιώκει να είναι παρά ένας μουσικός, είναι παρ' όλα αυτά ένας ζωγράφος, ένας ποιητής, ένας χορευτής, ένας αρχιτέκτονας, ένας κτίστης, ένας δημιουργός κόσμων.

Καθηγητής Ευθύμιος Βαρλάμης

Ο εικαστικός Βαρλάμης κατορθώνει να αισθητοποιήσει τις μυστικές πτυχές της Μοτσαρτικής δημιουργίας, ξεκινώντας από τα ανθρώπινα πάθη και φθάνοντας στην μοναδικότητα της ψυχικής δικαίωσης δια της Αναστάσεως του Χριστού. Ο θεός Μότσαρτ και ο εμπνευστικός μας καλλιτέχνης συναντώνται πάνω στη σπουδή του θεοειδούς ανθρώπου, που σε όλη του τη ζωή μάχεται – πρέπει να μάχεται – να αποκαταστήσει τη φθαρμένη εικόνα του πάνω σε μία σχέση. Αυτή η σχέση γίνεται σαφής μέσα από τα έργα αυτής της έκθεσης. Συγχαρητήρια και ευλογία ως παρότρυνση και για άλλες μελλοντικές δημιουργίες παρεμφερούς ήθους και ίσης ποιότητας.

† Ο Αθηνών Χριστόδουλος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ

Ένα πολυδιάστατο έργο για τη μουσική του Μότσαρτ

Ο Μυστικός Κήπος είναι μια απόπειρα ανίχνευσης της μουσικής πνευματικότητας του Μότσαρτ, με σκοπό την ενδυνάμωση του ζωντανού στοιχείου μέσα μας. Ο Μότσαρτ, όπως και η μουσική γενικότερα, δεν μπορεί να καταναλωθεί, δεν αποτελεί αυτοσκοπό, παρά ένα προνόμιο, το οποίο προσφέρει στον άνθρωπο την ευκαιρία να δώσει νόημα στη ζωή του, να οδηγήσει το πνεύμα του στην ευημερία.

Αν λοιπόν ταυτιστώ απόλυτα με ένα μουσικό κομμάτι του Μότσαρτ, αυτό είναι αδύνατο να με οδηγήσει σε μια ληθαργική κατάσταση παθητικότητας. Ιδιαίτερα η μουσική του Μότσαρτ επιδρά στο ζωντανό πνεύμα ως αναζωογονητική δύναμη. Η ψυχή ενεργοποιείται. Η ψυχή λαμβάνει τροφή για να μπορεί να λειτουργήσει, για να υπερβεί το ανθρώπινο και να ανοίξει δρόμο στο περιεκτικό, στο θεϊκό. Είναι, λοιπόν, μια αφορμή για δημιουργία, αλλαγή και εκ νέου διαμόρφωση των μορφών της ζωής.

Το «Le Jardin Mystique» μοιάζει με λαβύρινθο. Υπάρχει μια είσοδος και μια δυσεύρετη έξοδος. Ο λαβύρινθος είναι σύμβολο της ζωής, σύμβολο της γέννησης και του θανάτου. Η περιπλάνηση μέσα σ' αυτόν συνοδεύεται από μαγικές, μυστικιστικές αλληλεπιδράσεις σ' έναν κόσμο χρωμάτων, γραμμών, μορφών και συμβόλων. Ισοδυναμεί με βίωση μιας στιγμής αιωνιότητας με έναν αόρατο μεγάλο καλλιτέχνη, που μας οδηγεί πίσω στο χρόνο και μας χαρίζει στιγμές βαθιάς κατανόησης των πραγμάτων, ανοίγει πόρτες και παράθυρα, για να μας αποκαλύψει νέες όψεις, νέες γωνιές του δικού μας πνεύματος. Μας επιτρέπει να βιώσουμε είδωλα της ψυχής μας, είδωλα που στην πραγματικότητα απεικονίζουν τις ανομολόγητες, ασύλληπτες, άγνωστες όψεις και παραλλαγές του θεϊκού.

Η ζωγραφική σύλληψη

Για ορισμένα κομμάτια, τα οποία κατά βάση είναι χαρακτηριστικά ολόκληρης της στάσης του Μότσαρτ, η ζωγραφική, η οποία διαμορφώνει τα χρώματα και τις φόρμες σε ρευστή μορφή, είναι ρευστά. Τα σημεία εστίασης που ξεπροβάλλουν τακτικά, εκρήγνυνται σε μικρότερα τεμάχια, τα οποία με τη σειρά τους αντιπροσωπεύουν μοναδικούς κόσμους, έτσι ώστε οι εικαστικές μορφές και τα χρώματα να μην έχουν το χρόνο να κυριαρχήσουν στις εντυπώσεις. Δεν αποτελούν παρά φευγαλέα ίχνη του ρυθμού, της κίνησης, της μουσικής σύνθεσης, τα οποία στην περιπλάνησή μας σ' αυτόν το μυστικό κήπο, μας παρουσιάζουν το θαύμα της ζωής, μας εμψυχώνουν και μας ενθαρρύνουν να ανακαλύψουμε και να ενδυναμώσουμε τη δημιουργικότητα του πνεύματος.

Κατ' αρχήν αυτή η καλλιτεχνική διαδικασία δεν μου είναι δύσκολη, καθώς ακολουθώ την ιδέα της μουσικής σύνθεσης και προσπαθώ να συλλάβω και να κρατήσω κάθε τι το εικαστικό, το ζωγραφικό και το χρωματικό και ταυτόχρονα να τα απαλύνω, να δημιουργήσω διόδους, ν' ακολουθήσω ρευστές κινήσεις, ώστε να ανακαλύψω τα βαθύτερα στρώματα της συνειδητότητας, τα βαθύτερα στρώματα της θύμησης, τις αρχέγονες απεικονίσεις της εξέλιξης μέσα μας. Με πρωτόγνωρες εικαστικές φόρμες και χρωματικές διαθέσεις σε συνεχή αλληλεπίδραση, συνεχή κίνηση, συνεχή μεταμόρφωση, επιδιώκω μια σύνθεση του εικαστικού και του ακουστικού.

Καθηγητής Ευθύμιος Βαρλάμης

Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ

Δούλεψα τέσσερα ολόκληρα χρόνια πάνω στο έργο του Μότσαρτ. Τέσσερα χρόνια με ευθύνη και πειθαρχία δασκαλεύτηκα στους ήχους του, στη μουσική του. Προσπάθησα να βρω ένα δρόμο να μεταφέρω τις νότες, τις συνθέσεις, τα κονσέρτα, τις λειτουργίες, τις όπερες, σ' έναν εικονογραφικό κόσμο.

Μα είναι δυνατό να μεταφέρουμε την αίσθηση της ακοής στην όραση; με ρωτούσαν οι ειδικοί μουσικολόγοι, οι μαέστροι, οι τραγουδιστές. Τη μεγαλύτερη βοήθεια μου την έδωσε η ακμαία εβδομηντάχρονη τραγουδίστρια από το Μόναχο, η Ingeborg Hallstein. Για να τραγουδήσεις Μότσαρτ πρέπει να πιστεύεις, όπως πίστευε κι ο ίδιος ο Μότσαρτ, στο Θεό, στο Λυτρωτή και Σωτήρα. Μου μίλησε εμπιστευτικά και μου φανέρωσε το μυστικό του μεγάλου συνθέτη. Σε μία συνάντησή μας μίλησα με τον ArnoKourt, το μεγάλο μαέστρο.

Μελέτησα τα έργα του Μότσαρτ, τα σημαντικά και τα «ασήμαντα» των παιδικών χρόνων του. Στην αρχή ήταν όλα δύσκολα. Πως μεταφράζονται οι ήχοι σε εικόνες; Σαν αρχιτέκτονας είχα ορισμένες εμπειρίες. Οι μουσικές συνθέσεις δημιουργούν ένα συγκεκριμένο χωροχρόνο. Είναι χώροι με διαστάσεις και ατμόσφαιρα, χρώματα και φώτα. Κάπου-κάπου μία ψυχή δονεί αυτές τις κάμαρες, με υψηλό ύφος και χαρά και πόνο, με μία προσευχή και μία κραυγή διαπερνά τις μετρικές διαστάσεις για να φτάσει στο Θεό. Ζητάει βοήθεια και σωτηρία. Κι ο Θεός αφουγκράζεται κι αυτός και χαίρεται σαν παιδί. Βέβαια ο χώρος της μουσικής αναδιπλώνεται στο χρόνο. Τα πρώτα ανοίγματα σβήνουν και αφήνουν τα ηχητικά ίχνη που μας οδηγούν στα ύψη ή στα βάθη. Η μουσική, ο ήχος, βιώνεται στη στιγμή, συγχρόνως. Με μικρές παρεκκλίσεις μπροστά και πίσω. Ο εγκέφαλος δεν είναι σε θέση να παρακολουθεί και να συλλαμβάνει συγχρόνως. Με την ακουστική μνήμη βαδίζει ο συνθέτης στο οικοδόμημα που κατασκευάζει. Ανοίγει πόρτες, παράθυρα, φεγγίτες, πετάει στα ύψη, πέφτει στα βάθη κι αφουγκράζεται την ψυχή, που αγκαλιάζει, χαροπαλεύει, παίζει δίχως τη λογική διαταγή.

Από τα πρώτα μου πειράματα βρήκα και τη λύση και το δρόμο. Έπρεπε να δουλέψω με τα άπειρα χρώματα σ' έναν παράλληλο κόσμο δίχως λογική συνοχή παρά μόνο με τον αέναο ίλιγγο των ήχων του. Ποτέ δεν το παράκανε. Τα μέτρα είναι άριστα, αόριστα κι απλά, αλλά τα πάντα σε αρμονία του καλού και του αγαθού. Το ωραίο είναι κοντά στο Θεό λέει ο Πλωτίνος κι αυτό το διαλαλεί ο Μότσαρτ με τη ζωή του, την πίστη του και το πάθος του. Ένα όνειρο, μία παραδεισένια περιοχή ο Μυστικός Κήπος, όπου ανείπωτα άνθη, πρωτάκουστες φωνές κι ήχοι οργάνων «συμφωνούν» μπροστά στο μεγαλείο της θείκης δημιουργίας. Οι εικόνες μου είναι οι πλατωνικές αρχέτυπες ιδέες του υπέρτατου καλού κι αγαθού. Τα ψήγματα που ρουφάει η ψυχή απ' τις εικόνες, που ο εγκέφαλος δεν καταφέρνει να τις κατατάξει και να τις συνειδητοποιήσει. Είναι οι εικόνες που διαφεύγουν την προσοχή μας, αυτές που δεν έχουν άμεση υλική και ωφελιμιστική λειτουργία. Είναι οι εικόνες της αγάπης, της υπέρτατης αγάπης που κρατά το σύμπαν σταθερό και αιώνιο.

Ζωγράφισα μεγάλα ονείρατα, όπως μου τα σιγοψιθύριζε ο Μότσαρτ απ' τα ταξίδια του στην Ιταλία, στη Γαλλία, στη Βιέννη, στο Σάλτσμπουργκ. Τα ονείρατα είναι παράλογα, άπειρα, ανεξιχνίαστα, όπως τα υπαγορεύουν οι νότες του. Ένα ουτοπικό ταξίδι όπου όλα συμβαίνουν. Η ζωή κι ο θάνατος, η αγάπη κι ο πόνος, η πτώση κι η ανάταση του ανθρώπου κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση.

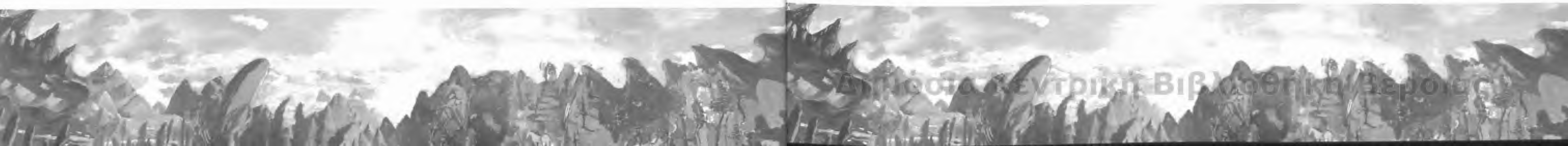
Κι οι Έλληνες; “Στου κουφού την πόρτα όσο θέλεις βρόντα”, λέει η παροιμία. Αυτό δε σημαίνει ότι οι Έλληνες είναι κουφοί. Κουφοί δεν είναι, τους λείπει όμως η ουσιαστική μόρφωση, η μουσική παιδαγωγή της ευρωπαϊκής κληρονομιάς. Κι όμως, οι λίγες εξαιρέσεις δείχνουν πολλά ταλέντα με παγκόσμια αναγνώριση.

Είμαι Έλληνας και πιστεύω στον Ελληνισμό. Το «Μυστικό Κήπο» τον δημιούργησα ειδικά για τους Έλληνες, σαν ένα μικρό οπτικό κήπο, για να συνδέσω την ακοή με την όραση. Στην ουσία όλοι οι Έλληνες είναι βαρήκοοι. Θέλουν να βλέπουν. Την ακοή τη θεωρούν βαρετή. Είναι μία αίσθηση που μπορεί κανείς να την παραμελήσει. Σε γνωρίζω απ' τα μάτια, από την όψη, λέει ο Εθνικός μας Ύμνος.

Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι μία δημιουργία δεν είναι ένα διανοητικό κατασκεύασμα. Είναι θυσία και δώρο σε όλους τους ανθρώπους, αφιέρωμα μνημειακό στην αγάπη, στην πίστη και στην ελευθερία. Ο κήπος μου είναι από τα τελευταία παραδείγματα για μία τέχνη που δεν παραδίδεται ούτε στους κερδοσκόπους, ούτε στους επιδειξίες. Η τέχνη μου τα δίνει όλα, ψυχή τε και σώματι. Ούτε φόρμες, ούτε στυλ υπολογίζει, μόνο την ομορφιά ατενίζει. Η τέχνη του Μότσαρτ έχει πραγματοποιήσει μία Ακρόπολη ηχητική, όπου φυλάσσονται οι μεγαλύτερες αξίες της ανθρώπινης ύπαρξης. Ο Κήπος μου είναι ο κήπος αυτής της παραδεισένιας Ακρόπολης, ο προθάλαμος όπου αναμινγνύονται το φως και τα χρώματα με τους μουσικούς ήχους. Ο Κήπος μου έχει μνητικό και παιδαγωγικό χαρακτήρα. Είναι ένα οπτικό κάλεσμα στην αιώνια μουσική αρμονία του Μότσαρτ. Γι' αυτό και δεν υπολόγισα τίποτα, ούτε σωματική κούραση, ούτε ανάπαυση. Είναι μία τέχνη «total», εξ' ολοκλήρου, γιατί έτσι έπρεπε να υπηρετήσω. Μέρα και νύχτα, τέσσερα ολόκληρα χρόνια.

Ο Κήπος μου είναι ακόμα ένα παράδειγμα ότι η τέχνη δεν είναι μόνο για στενάχωρα σαλόνια. Η τέχνη είναι για τις μάζες, για όλους τους ανθρώπους. Είναι φαινόμενο που αφορά τη δημοκρατική πολιτεία. Η τέχνη ανάγεται στα πιο πολύτιμα ανθρώπινα δικαιώματα. Δεν μπορεί καμία εξουσία να εμποδίσει αυτή τη ροή ανάμεσα στο δημιουργό που εμπνέεται από το σύνολο, που δε χωρίζει τους ανθρώπους σε ειδικούς και μορφωμένους, πλούσιους και μοντέρνους. Αναφέρομαι σ' όλους τους ανθρώπους. Αναφέρομαι στις ανθρώπινες ψυχές που είναι όλες δεμένες μεταξύ τους και μαζί με τη μεγάλη ψυχή του υπέρτατου όντος του Θεού.

Βαρλάμης, Σάλτσμπουργκ 2006

UNIV. PROF. DR. MANFRED WAGNER

*Πρόεδρος του Ινστιτούτου Ιστορίας του Πολιτισμού και του Πνεύματος
στο Πανεπιστήμιο Εφαρμοσμένων Τεχνών της Βιέννης*

Όποιος έχει να αντιμετωπίσει τον Μότσαρτ, έχει να αντιμετωπίσει ένα βουνό. Αν αναλογιστείτε ότι φέτος θα κυκλοφορούν περισσότερα από 20.000 βιβλία για τον Μότσαρτ, μπορείτε να πάρετε μια γεύση του τι σημαίνει να πραγματευέσαι ένα έργο, το οποίο είναι ουσιαστικά ασύλληπτο. Πολλοί συνάδελφοι καλλιτέχνες έχουν συνείδηση αυτού του γεγονότος και δείλιασαν εμπρός στην πρόκληση να αντιμετωπίσουν τον Μότσαρτ. Τον αγαπούσαν, τον θαύμαζαν, αλλά η ενασχόληση με το έργο του είναι εξαιρετικά περιορισμένη, κι αν δείτε πόσο μεγάλη αναστάτωση προκάλεσε φέτος, για παράδειγμα το γλυπτό του Markus Lüpertz στο Σάλτσμπουργκ – μια εξαιρετικά αξιοσέβαστη μορφή – πόση αναστάτωση προκαλεί τώρα στο Σάλτσμπουργκ το αναποδογυρισμένο ελικόπτερο, τότε θα πάρετε μια ιδέα για τις δυσκολίες με τις οποίες αντιδρούν οι καλλιτέχνες σ' αυτό το φαινόμενο.

Τώρα, λοιπόν, ένας καλλιτέχνης, ο Μάκης Βαρλάμης, βγαίνει μπροστά και λέει: εντάξει, Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ, είστε ένας μουσικός κι εγώ ένας εικαστικός καλλιτέχνης και θα κάνω ό,τι μπορώ, εμπνεόμενος από εσάς, χωρίς να μπορείτε να αμυνθείτε.

Υπάρχουν ορισμένα φαινόμενα, τα οποία χαρακτηρίζουν και τις δύο αυτές προσωπικότητες. Σίγουρα όχι στον ίδιο βαθμό, σίγουρα ο Μότσαρτ είναι ανυπέρβλητος σε όλες του τις διαστάσεις, ώστε δικαίως ο Peter Shaffer διαπιστώνει ότι «θα πρέπει να ήταν η ενσάρκωση της θεϊκής βούλησης». Ωστόσο, υπάρχουν παραλληλισμοί, κι επιτρέψτε μου να αναφέρω ορισμένα παραδείγματα:

Ένα απ' αυτά είναι η εμμονή. Ο Μότσαρτ αρχίζει να συνθέτει σε ηλικία τεσσεράμισι ετών και συνεχίζει αδιαλλείπτως ως το νεκροκρέβατό του. Επί 10 χρόνια δεν γράφει ουσιαστικά μουσική, επειδή ταξιδεύει και είναι εκ των πραγμάτων αδύνατο να γράψει κανείς μέσα σε μια ταξιδιωτική άμαξα. Όμως, μέσα σε μια ταξιδιωτική άμαξα μπορεί κανείς να σκεφτεί μουσική. Αυτό ταυτίζεται τόσο με τη σύνθεση, ώστε έπειτα αναγκάζεται να γράφει ακόμη περισσότερο. Έτσι η Κονσταντσε αναγκάζεται να του διαβάσει δυνατά, καθώς εκείνος γράφει στο χαρτί την οβερτούρα του Δον Τζιοβάνι, διαφορετικά κινδυνεύει να αποκοιμηθεί.

Ο Βαρλάμης κυριαρχείται κι αυτός από εμμονές. Αν παρατηρήσετε προσεκτικά τα έργα του, θα διαπιστώσετε ότι τα πάντα συνορεύουν με την αιωνιότητα. Κάνει τα πάντα με μια απίστευτη ποσοτική συνέπεια. Πολλές φορές στέκομαι άλαλος μπροστά σ' αυτή την πληρότητα και σ' αυτό το δυναμισμό. Γιατί δεν είναι δα και δύσκολο να κάνει κανείς πολλά. Ωστόσο, οι περισσότεροι επαναλαμβάνονται. Ο Βαρλάμης, αντίθετα, δεν επαναλαμβάνεται. Αν παρατηρήσετε τα τελευταία έργα του, θα εντοπίσετε μεν ορισμένα επαναλαμβανόμενα μοτίβα, αλλά γενικά απέχουν πολύ από τη σειρά του Αλέξανδρου που παρουσίασε πριν μερικά χρόνια.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Και οι δυο τους απολαμβάνουν απεριόριστα την αισθητική, με άλλα λόγια την εξωτερική μορφή των πραγμάτων. Αυτό είναι φανερό γιατί και οι δύο μοχθούν. Τα έργα τους δεν είναι μικρά σε μέγεθος. Κι ο Μότσαρτ μοχθεί, όχι πάντα θορυβωδώς, ωστόσο οτιδήποτε λέει, το λέει με τόση βεβαιότητα, ώστε δεν επιδέχεται καμία αλλαγή. Κάτι παρόμοιο ισχύει και για τον Βαρλάμη. Προσπαθήστε, αν μπορείτε, να αφαιρέσετε έναν πίνακα από το έργο του.

Και οι δύο έχουν γνώση της αιωνιότητας. Ο Μότσαρτ έχει γνώση της αιωνιότητας, ο Μότσαρτ παραμένει σε όλη του τη ζωή ένας πιστός καθολικός, αν και μασόνος, αφού εκείνη την εποχή η μασονία και η εκκλησία δεν βρίσκονταν σε αντιπαράθεση μεταξύ τους. Αλλά και ο Ευθύμιος Βαρλάμης είναι πιστός. Είναι χριστιανός κι αυτό το απέδειξε πέρυσι στην έκθεση «I Believe». Άλλωστε, είναι πιο εύκολο να πιστεύει κανείς στην αιωνιότητα, όταν διατηρεί μια σαφή αντίληψη του τι μπορεί να σημαίνει αιωνιότητα. Όταν δεν παραδέρνει σε μαντέματα, στην απελπισία ή στη συνείδηση του πεπερασμένου, παρά έχει την αίσθηση ότι η αιωνιότητα είναι μια διάσταση, την οποία έχει το δικαίωμα να βιώσει κανείς στην πραγματική ζωή.

Και οι δυο είναι Ευρωπαίοι.

Κι ο Μότσαρτ είναι Ευρωπαίος. Αν αναλογιστείτε την πηγή της έμπνευσής του, τότε θα παρατηρήσετε ότι γνώρισε τη ναπολεόντεια συμφωνία για πρώτη φορά στο Τσέλσι. Τη γαλλική όπερα στη Βιέννη, το κουαρτέτο για έγχορδα στην άνω Ιταλία, τα βιβλία για το βιολί στο Άουγκσμπουργκ. Στην Ολλανδία, στο Παρίσι, στο Λονδίνο γνώρισε το φολκλόρ, την παραδοσιακή μουσική, που τον εντυπωσίασε τόσο, ώστε επεξεργάστηκε διάφορες παραλλαγές πάνω σε παραδοσιακά τραγούδια, δηλαδή τραγούδια που ο κόσμος τραγουδούσε στους δρόμους. Ο Μότσαρτ δεν γνώριζε εθνικά σύνορα, κανένα σύνορο.

Το ίδιο κι ο Ευθύμιος Βαρλάμης. Η τέχνη του μπορεί να γίνει κατανοητή μόνον αν διαθέτει κανείς εκείνο τον απεριόριστο σεβασμό προς την ορθοδοξία, ο οποίος απαιτείται για να συλλάβουμε τους μάλλον αυστηρούς κανόνες της, τους απαράβατους τόσο στην εικονογραφία όσο και στη ζωγραφική του.

Είναι και οι δύο πιστοί θαυμαστές των γυναικών.

Ο Μότσαρτ δεν αγαπά μόνον τη γυναίκα του, παρεμπιπτόντως γράφει την πρώτη του ερωτική επιστολή στα λατινικά σε ηλικία δεκατριών ετών. Επαναλαμβάνω, ο Μότσαρτ αγαπά τις γυναίκες ως τέτοιες. Αγαπά τις γυναίκες στο έργο του. Αν μελετήσετε τις όπερες του Μότσαρτ, η αγάπη είναι το κεντρικό θέμα όλων και, μάλιστα, όχι μόνον ένα είδος αγάπης, παρά μια ποικιλία ερωτικών παιχνιδιών. Αγάπη σημαίνει να σεβόμαστε απεριόριστα το μυστήριο, το οποίο εκπέμπει αυτόματα το άλλο φύλο επάνω μας, να μην το χρησιμοποιούμε σύμφωνα με τις δικές μας αντιλήψεις και για τους δικούς μας σκοπούς, παρά να του αναγνωρίζουμε την αξιοπρέπειά του.

Κι όταν κοιτάζουμε τις μορφές του Βαρλάμη, είτε πρόκειται για άνδρες είτε για γυναίκες, τότε ανακαλύπτουμε ότι διαθέτει τον ίδιο σεβασμό σε αυτή την άλλη ανθρώπινη ύπαρξη, ότι δεν υποβιβάζει ποτέ έναν άνθρωπο σε κάτι που δεν είναι, παρά τον ανυψώνει, τον τοποθετεί σε βάθρο, τον αποτυπώνει ουσιαστικά ως γλυπτό, καθώς άλλωστε δεν σκέφτεται δισδιάστατα, αλλά τρισδιάστατα.

Ο άνθρωπος δεν είναι σε θέση να κάνει οτιδήποτε χωρίς τάξη, κι όμως, η σημασία του Μότσαρτ για ολόκληρο τον κόσμο – οι Κινέζοι τον αγαπούν το ίδιο με τους κατοίκους του Σάλτσμπουργκ – βασίζεται προφανώς στο γεγονός, ότι ο καθένας συναισθάνεται ότι σ' αυτή τη μουσική κυριαρχεί τάξη, κι αυτή η τάξη είναι η αρμονία, η συμμετρία, κάτι που παλιότερα ονόμαζαν ομορφιά, κάτι που παραμένει ακατάβλητο και προσφέρει την αίσθηση ότι αυτό το επίπεδο τελειότητας έχει τις ρίζες του σε κάποιον άλλο κόσμο.

Αν παρατηρήσετε τα 300 μέτρα ζωγραφικής του Βαρλάμη, θα διαπιστώσετε κι εκεί κάποια τάξη. Θα ανακαλύψετε κι εκεί κοινά σημεία και σαφείς διακρίσεις. Θα ανακαλύψετε, επίσης, ότι ορισμένοι προβληματισμοί, ορισμένες μορφές, ορισμένα σύμβολα επανεμφανίζονται. Πάρτε για παράδειγμα τη γυναίκα με τα δεμένα μάτια.

Είναι πολύ χαρακτηριστικό, ότι ο Βαρλάμης χρησιμοποιεί μια μοναδική, σαφή αφηγηρία στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει τη μουσική του Μότσαρτ – γι' αυτό πρόκειται άλλωστε. Είναι πολύ χαρακτηριστικό, ότι χρησιμοποιεί για το σκοπό αυτόν το Μαγικό Αυλό. Παρεμπιπτόντως, ο Μαγικός Αυλός είναι η πιο δημοφιλής όπερα του Μότσαρτ, ενδεχομένως επειδή ο καθένας βρίσκει μέσα της αυτό που αναζητά.

Ο Μαγικός Αυλός είναι μια απόδειξη για ό,τι κανείς έως τότε, αλλά και σήμερα, δεν θεωρεί δυνατό: ότι είναι νοητό να τοποθετήσει κανείς πλάι πλάι και να αντιμετωπίσει ως ισότιμα την υπέρτατη νοημοσύνη και σοφία – εκφραζόμενη μέσω του Zarathoustra και των ιερέων του, γνήσιων μασόνων με δοκιμασίες και δυσκολίες – και την αισθαντικότητα – την αισθαντικότητα του Parageno, που τρώει, πίνει και πιάνει πουλιά, όχι μόνο ως κυνηγός.

Πρόκειται για ένα φαινόμενο, το οποίο δεν έχουμε ακόμη εσωτερικεύσει, ότι δηλαδή η απώτατη γνώση και η απώτατη αφέλεια είναι δυνατό να συνυπάρχουν στον ίδιο βαθμό. Η απόδειξη: το φινάλε της όπερας, όπου όλοι στέκουν ο ένας δίπλα στον άλλον και όπου η μουσική των δύο μισών, των δύο αυτών συστημάτων, ενσωματώνεται και συμπλέκεται σε ένα μοναδικό σύνολο. Καθώς το θέατρο υπήρξε το σωστό μέρος για την τέχνη του Μότσαρτ, γι' αυτό άλλωστε έγραψε περισσότερες από 20 όπερες όλων των ειδών, γίνεται σαφές ότι, για έναν εικαστικό καλλιτέχνη, όπως είναι ο Βαρλάμης, το θεατρικό στοιχείο παίζει ένα πολύ αποφασιστικό ρόλο στην τέχνη.

Στη σύγχρονη Επιστήμη των Τεχνών αυτό ονομάζεται "Installation", ενώ στην περίπτωση του μπορούμε να το αποκαλέσουμε παράταξη, σχηματισμό. Παίζει, για παράδειγμα, με τη συγκάλυψη, το σήμα κατατεθέν του θεατρικού, παίζει με το φως – θα το παρατηρήσετε – παίζει με τις ηχητικές εντυπώσεις, οι οποίες ενδεχομένως αρχικά θα σας προκαλέσουν σύγχυση, ίσως όμως όχι στη συνέχεια, συνενώνει, λοιπόν, τη μηχανική του ήχου με τον οπτικό, αρχιτεκτονικό σχεδιασμό.

Υπάρχει κάτι ακόμη που ενώνει αυτούς τους δύο καλλιτέχνες. Και οι δύο σέβονται απεριόριστα τους ερμηνευτές τους.

Ο Μότσαρτ, όπως γνωρίζουμε, αγαπά τους ερμηνευτές του τόσο, ώστε θυσιάζει την άρια της Κονστάντσε για το «λαρύγγι της μαντάμ Cavalieri», όπως λέει ο ίδιος, η οποία παρεμπιπτόντως υπήρξε η ερωμένη του Salieri. Αγαπά τους ερμηνευτές του τόσο, ώστε γράφει γι' αυτούς το βαθύ D, όπως για τον μπάσο του, τον Gerl. Τους αγαπά τόσο πολύ, ώστε διαγράφει την άρια που είναι υπερβολικά απαιτητική για τον τενόρο Anton Raaff, καθώς στα 70 του δεν μπορεί να τραγουδήσει πλέον τόσο εκλεπτυσμένα, ή γράφει ένα νέο κομμάτι για βιολί, προκειμένου να μην δυσκολέψει τον Brunetti, το πρώτο βιολί του Σάλτσμπουργκ.

Και στην περίπτωση του Βαρλάμη θα συναντήσετε ερμηνευτές, και πάνω απ' όλους μια κυρία, την γνωστή Ingeborg Hallstein, μια από τις μεγαλύτερες κλασικές ερμηνεύτριες των τελευταίων 50 ετών, στην οποία ο Βαρλάμης αφιερώνει μια ολόκληρη σειρά.

Έτσι στέκουν ουσιαστικά οι δύο διαστάσεις, η μια απέναντι στην άλλη. Ο Μότσαρτ ως αφετηρία ή αν προτιμάτε ως ερέθισμα και ο Βαρλάμης ως αποδέκτης αυτού του ερεθίσματος. Δεν μπόρεσε ενδεχομένως πριν τέσσερα χρόνια να αντισταθεί στον πειρασμό να ξεκινήσει αυτή τη σειρά, μη γνωρίζοντας πού θα καταλήξει, ποιο θα είναι το αποτέλεσμα. Ενεργεί λοιπόν εξίσου νευρωτικά, με την ίδια εμμονή, με την οποία προφανώς συνέθετε ο Μότσαρτ. Και οι δυο κάνουν αυτό που περιέγραψε μια για πάντα και χωρίς περιθώρια παρερμηνείας ο Μότσαρτ σε μια επιστολή προς τον πατέρα του, το 1788. Γράφει με λίγα λόγια: δεν μπορώ να γράψω με ποιητικό οίστρο, δεν είμαι ποιητής, δεν μπορώ να ζωγραφίσω, δεν είμαι ζωγράφος, δεν μπορώ να χορέψω, δεν είμαι χορευτής, όμως – κι αυτή είναι η αποφασιστική φράση – μπορώ να εκφράσω τις σκέψεις και τα συναισθήματά μου, μια σκληρή αποστολή, μπορώ να εκφράζω την ουσία, την υπαρξιακή ουσία μου, με τη μουσική, είμαι ένας μουσικός.

Πιστεύω ότι ο Βαρλάμης κάνει ό,τι κι ο Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ. Εκφράζει τις σκέψεις και τα συναισθήματά του ως εικαστικός καλλιτέχνης και συνενώνει έτσι το τρισδιάστατο του εικαστικού καλλιτέχνη σε μια και μοναδική προσωπικότητα. Γι' αυτό μπορεί να στέκει απέναντι στο μουσικό Μότσαρτ ως ίσος προς ίσον από την άποψη αυτή. Συνδυάζει τον ζωγράφο, τον σχεδιαστή και τον αρχιτέκτονα. Κι αν, κοιτάζοντας τα έργα του, αυτές οι δύο πλευρές δημιουργήσουν μια αντανάκλαση στο μυαλό σας, θα ανακαλύψετε ότι όλα αυτά που εμφανίζονται τόσο δραματικά στο Κουνιτέτο για έγχορδα KV 516 του Μότσαρτ, αλλά και η χαρά που μας δίνουν αυτά τα πράγματα, επαναλαμβάνονται μαζί με πολλά άλλα, για παράδειγμα με τις κινήσεις των αισθημάτων, ακόμη και με τον πόνο – όπως στα έργα του Βαρλάμη για το τσουνάμι. Γι' αυτό θεωρώ ότι η έκθεση του Βαρλάμη, όπου κι αν ταξιδέψει, και θα ταξιδέψει πολύ μακριά στον κόσμο, θα μεταδώσει παντού την αναλαμπή εκείνης της χαράς, που τόσο αυτονόητη είναι στη μουσική του Μότσαρτ.

Univ. Prof. Dr. Manfred Wagner, Πρόεδρος του Ινστιτούτου Ιστορίας του Πολιτισμού και του Πνεύματος στο Πανεπιστήμιο Εφαρμοσμένων Τεχνών της Βιέννης

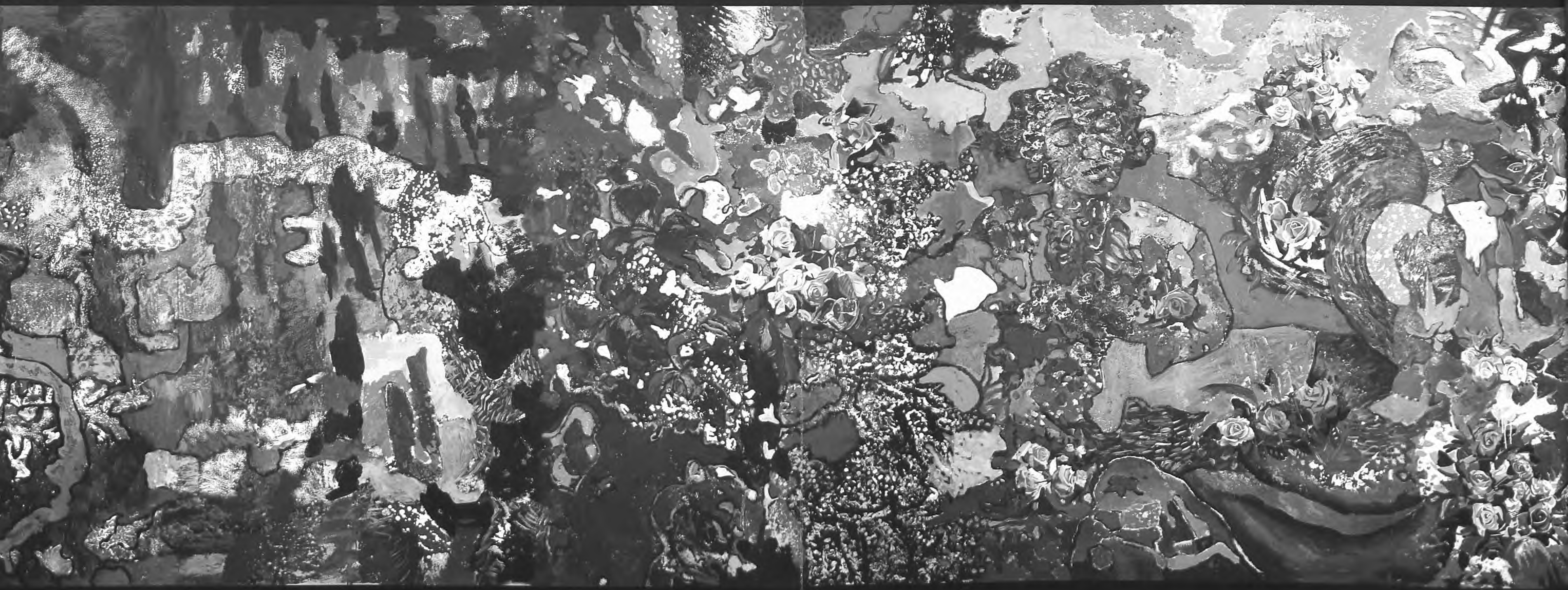

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Αθηναϊκά Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέρροιας

Αθηναϊκή Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

sanna • Litaniae de venerabili altaris sacramento • Offertorium de venerabili sacramento

ad festum B. M. V. • Offertorium de B. M. V. • Vesperae de Dominica • Salus infirmorum

Αημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Sancta Maria, ora pro nobis • Hymnus • Adoramus te • Vesperae solennes de confite di Monaco • Benedicite angeli • Dixit et Magnificat • Sub tuum praesidium • Gloria

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Regina Coeli • Litaniae de B. M. V. (Lauretanae) • Offertorium [pro omni tempore] • Lita

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

erabili altaris sacramento • Te Deum • Tantum ergo • Offertorium sub expositio venerabili

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Lacrimosa • Memento Domine David • In te Domine speravi • Pignus futurae gloriae •

Ανμύσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Stabat Mater • Offertorium • Magnificat • Fragment eines Benedictus • Pange lingua

Αλημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Gloria • Cum sancto spiritu • In te Domine speravi • Recessit pastor • Tenebrae • Gradual • Trinitica in Palmis • Offertorium Nr.8 • Communio • Tenebrae • Christus factus est pro nobis

Αθημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Dominus Jesus • Ave Maria. Pro Adventu Domini, vel pro Festo Annuntiationis • Benedixi

Dextera Domini • Cum Sancto Spiritu • Cum Sancto Spiritu • Exaudi Domine vocem mea

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Te Deum • Sanctus (Benedictus) • Tres sunt • Lauda Sion • O taste and see that food • Sancta Maria, ora pro nobis • Ad astra, o Mortales • Quos hic vides ante aras

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Tantum ergo • Huc, huc, gentes venite • Credo solemne • Laudat

Αληξάνδρεια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

in sanctis properate... Caelestis advolate • Ad festum huc venite • Salve Jesu, Dux Sanctorum

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Del pletosi • Exultet orbis gaudiis • Ejus festa, ejus gesta • Per singulos dies • Huc, huc, inate

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

• Ad arma properate • Hymnus • Adoramus te • Vesperae solennes de confessor

Αιγυπτιακή Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Va, dal furor portata • Conservati fedele • Or che il dover / Tali e cotanti sono • A Beren

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

nice • Ah (O), più tremar non voglio • Misero me / Misero pargoletto • Per pietà, bell' idol mio

Αημιόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Dentro il mio petto • Perché t'arresti? / Per tel nel carcer nero • Io ti lascio, o cara, a

Αλημόσιαι Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

addio^{ss} Ich] • Basta vincesti / Ah! non lasciarmi, nò • Non curo l'affettote aras • Pange lingua

Αλημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Kommet her ihr frechen Sünder • Ah, spiegarti, o Dio • Si mostra la sorte • Con ossequio • Voi avete un cor fedele • Ombra felice / Io ti lascio, e questo addio • Clarice cara mia

Λημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ah, lo prevedi / Ah, t'invola agl' occhi miei • Alcandro, lo confesso / Non so d'onde viene
ro mio non credi / Il cor dolente • Popoli di Tessaglia / Io non chiedo, eterni die • Ana

Αντιστάση Κεντρικής Βιβλιοθήκης Βέροιας

Ma, che vi fece, o stelle / Sperai vicino il lido • Misera, dove son! / Ah! non son' io che p^oto seno deh vⁱeni / Or che il cielo a me ti rende • Nehmt meinen Dank, ihr holden Gönn

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

O temerario Arbace / Per quel paterno amplesso • Se ardire, e speranza • Se tutti i mal

Αημιόσιαι Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

affanni • Der Liebe himmlisches Gefühl • Ergo interest, an quis / Quaere superna

Αρχαία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Laudate Dominum

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Vorrei spiegarvi, oh Dio!

Αληθόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Mia speranza adorata / Ah, non sai, qual pena • Offertorium de tempore • No, no, chace • Per pietà, non ricercate • Misoro! o sognò! / Aura, che intorno • Bella mia fiamma

Αημύσσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

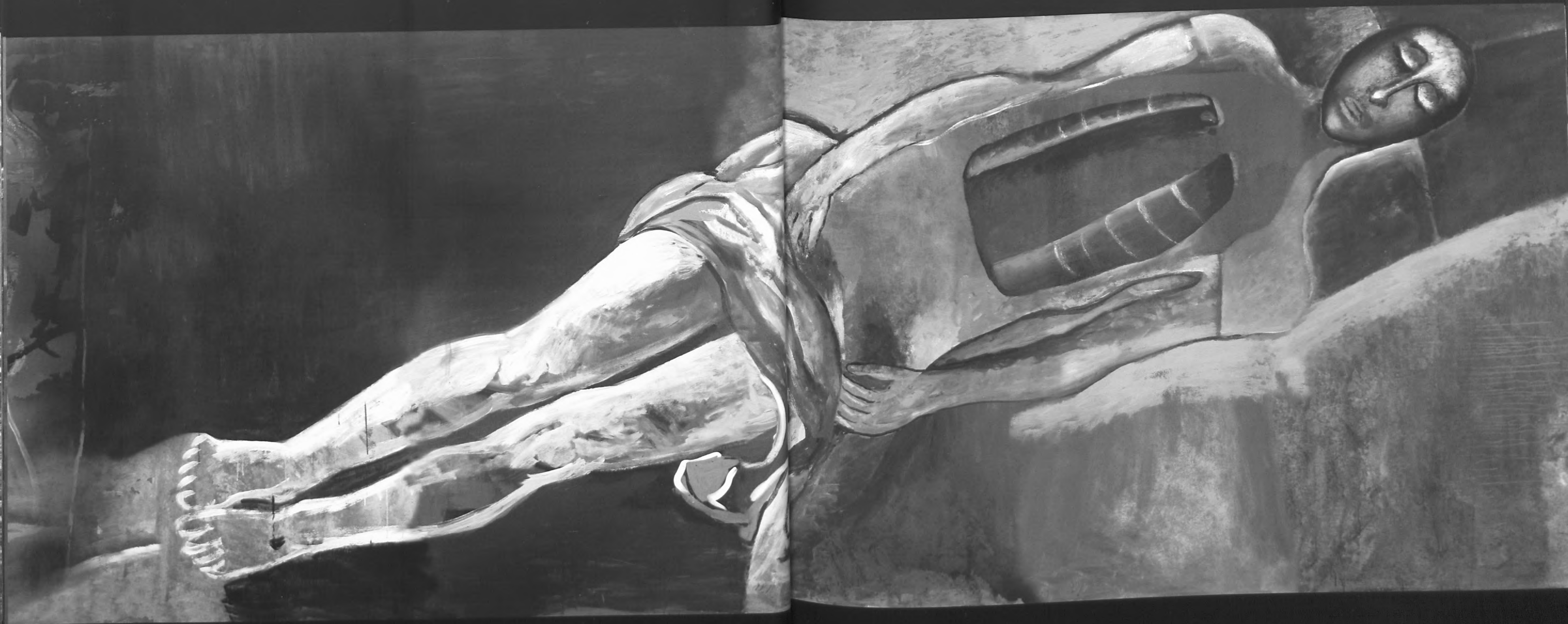
Alcandro, lo confesso / Non so d'onde viene • Mentre ti lascio, o figlia • Bella mia fiamma

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

para • Ah se in ciel, benigne stelle • Un bacio di mano • Ohne Zwang, aus eignem Triebe

Αημύσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Missa solennis • Missa del Sgr. Eberlin Maestro di Capella di Salisburgo • Missa Solenne • Messe B-Dur • Missa solennis pastoritia • Limbacher Messe

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Idomeneo, Rè di Creta • Die Entführung aus dem Serail • L'oca del Cairo • Lo sposo d'schauspieldirektor • Le nozze di Figaro • Don Giovanni • Così fan tutte • Die Zauberflöte

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Vado, ma dove? - oh Deil! • Rivolgete a lui lo sguardo • Questa bella mano • Misero Warum, o Liebe, treibst du jenen grausamen Kurzweil / Zittre, töricht

Αημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Dalla sua pace • In quali eccessi / Mi tradi • Donne vaghe • Per quel paterno

Αντιόχεια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

amplex³ quasto • Ich folge dir, verklärter Held • Angst, Qual und herber Gram • Tantum ergo

Αλημύσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

De profundis clamavi • Regina Coeli • Litaniae de B. M. V. (Lauretanae) • Offertorium [mpore] • Litaniae de venerabili altaris sacramento • Vesperae de C

Αληθόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Apollo et Hyacinthus seu Hyacinthi Metamorphosis • Bastien und Bastienne • La finta giardiniera • Mitridate, Rè di Ponto • Ascanio In Alba • Il sogno di Scipione • La finta giardiniera

Zauberflöte • Tamino • Pamina

Dies Bildniss ist bezaubernd schön

Zauberflöte • Die drei Damen

Du Jüngling schön

Αημόσσις Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Zauberflöte • Monostatos

Alles fühlt der Liebe Freuden

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Zauberflöte • Sarastro • Wenn Tugend und Gerechtigkeit

O Isis und Osiris • In diesen Heil'gen Hallen

Zauberflöte • Tamino • Die Drei Knaben

Oh, so eine Flöte

Seid uns zum zweitenmal willkommen • Zum Ziele führt dich diese Bahn

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

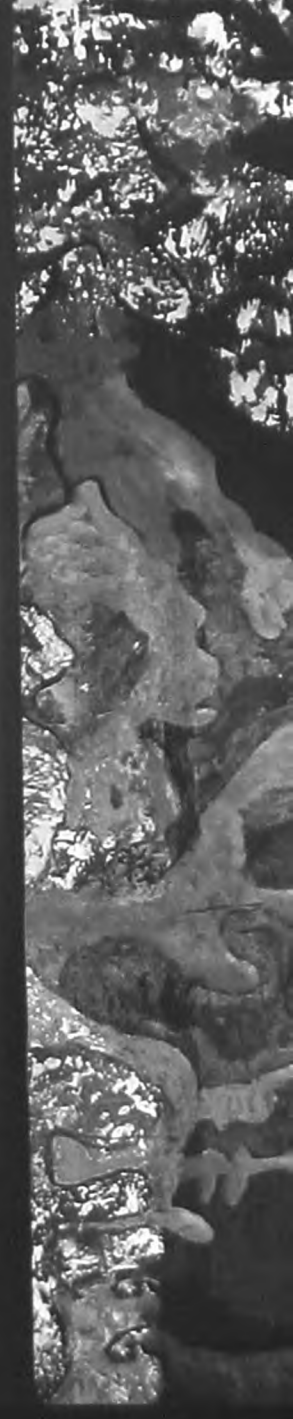

Zauberflöte • Papgeno und Papagena

Der Vogelfänger bin ich

Ein Mädchen oder Weibchen wünscht Papageno sich!

Αληθόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Missa solemnis [Nr. 15] • Requiem • Messe C-Dur • Missa brevis • Missa der Schull • Missa brevis • Messa Solenne • Missa del Sgr: Eberlin Maestro di Capella di Salisburgo

Ανμόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Missa solemnis pastoritia • Messe A-Dur • Limbacher Messe in C • Limbacher Messe in D-Dur • Messe in honorem SSmae Trinitatis • Messe in honorem SSmi Spiritus • Messe solemnis pastoritia

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Missa [Nr. 3] • Missa longa [Nr. 12] • Missa brevis [Nr. 13] • Messe B-Dur • Missa der Schulmeister • Missa solemnis • Messe C-Dur • Missa solemnis past

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Kyrie Eleison

Kyrie Eleison

Requiem

Kyrie Eleison

Sancta Maria, ora pro nobis • Ad astra, o Mortales • Quos hic vides ante aras • Per tantum ergo • Huc, huc, gentes venite • Iae mentes properate, Caelestis adve

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Η έκθεση «Ο Μυστικός Κήπος – Η Τέχνη της Πίστης» του καταξιωμένου καλλιτέχνη Ευθύμη Βαρλάμη συνεχίζει την επιτυχημένη της πορεία. Μία πορεία έκφρασης ευγενών αισθημάτων μέσα από την οικουμενική γλώσσα της μουσικής και της ζωγραφικής.

Η ανυπέρβλητη μουσική του Μότσαρτ, η θεραπευτική επίδραση της οποίας έχει γίνει συχνά αντικείμενο επιστημονικής μελέτης και η εμπνευσμένη από αυτήν ζωγραφική του Βαρλάμη, αναδεικνύονται σε σημείο συνάντησης της καλλιτεχνικής έκφρασης και ευαισθησίας με τον καθημερινό αγώνα για την ίαση του ανθρώπινου πόνου.

Το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ενθαρρύνει και υποστηρίζει προσπάθειες, που μεταφέρουν στο σύνολο της κοινωνίας την αίσθηση της πνευματικότητας ως προϋπόθεση για την υγεία των μελών της, καθώς επίσης και για την εμπέδωση της ευαισθησίας και της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Εκφράζοντας τις ευχές μου για κάθε επιτυχία στην έκθεση, θα ήθελα να τονίσω τη σημασία που αποδίδουμε στην ολιστική θεραπευτική προσέγγιση όλων των νοσημάτων, στην οποία η τέχνη μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά, μεταγγίζοντας τα αισιόδοξα και λυτρωτικά μηνύματά της στον αγώνα του ανθρώπου για την ίαση του ψυχικού πόνου.

Δημήτρης Λ. Αβραμόπουλος

Υπουργός Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης,

Ιούνιος 2007

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Το πιο σημαντικό μου έργο όλα αυτά τα χρόνια που είμαι Δήμαρχος στην πόλη του Ρέντη νιώθω ότι είναι η προαγωγή της Παιδείας και του Πολιτισμού.

Το έργο του Βαρλάμη «Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ- Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ», δίνει την ευκαιρία σε εμάς τους Έλληνες να έχουμε μια πρωτότυπη και ουσιαστική βιωματική εμπειρία με ένα μεγάλο και διαχρονικό κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής παράδοσης, τη μουσική του Β. Α. Μότσαρτ.

Σαν τμήμα της ενιαίας Ευρώπης, δεν μπορούμε να αδιαφορούμε για την ευρωπαϊκή ιστορία και το έργο του Έλληνα της διασποράς Ευθύμη Βαρλάμη, που δίνει την ευκαιρία σε όλους τους ανθρώπους να ζήσουν τη μαγεία της κλασικής μουσικής χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις.

Εξάλλου, πέρα κι έξω από τα αρνητικά της παγκοσμιοποίησης, υπάρχουν και πολύ θετικές πλευρές, όπως είναι η δυνατότητα επικοινωνίας διαφορετικών πνευματικών και πολιτιστικών κατευθύνσεων και η μεταξύ τους σύζευξη.

Ο λόγος που πρόθυμα ανταποκρίθηκε ο Δήμος μας στο κάλεσμα να συμμετάσχει στο μεγάλο αυτό κοινωνικό και πολιτιστικό γεγονός, είναι ακριβώς γιατί ο Βαρλάμης πετυχαίνει να μιλήσει με το έργο του και να συγκινήσει κάθε άνθρωπο, ανεξάρτητα αν έχει γνώσεις κλασικής μουσικής και ζωγραφικής παιδείας. Και αυτό θεωρώ ότι είναι πολύ σημαντικό, γιατί αποκαλύπτει τον παιδαγωγικό και κοινωνικό ρόλο της τέχνης.

Ο Βαρλάμης, που είναι ένας γνήσιος αντιπρόσωπος αυτής της τέχνης, φέρνει στο προσκήνιο την έννοια της ιερότητας, την έννοια της πίστης, που ίσως σήμερα να τις έχουμε ανάγκη περισσότερο από κάθε άλλη φορά και μας αποκαλύπτει ότι η τέχνη δεν είναι πολυτέλεια, αλλά πραγματικά ζήτημα επιβίωσης.

Γεώργιος Σ. Ιωακειμίδης
Δήμαρχος Αγίου Ιωάννη Ρέντη

ΓΕΦΥΡΩΣΗ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΦΩΤΟΣ ΣΕ ΑΛΛΟ ΧΩΡΟ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟ

Η τεχνολογική εξέλιξη της σύγχρονης μουσικής ερμηνείας, μας αποκάλυψε ιδιαίτερα στη μουσική του Μότσαρτ μετά από πολλά χρόνια εσωτερικών ευρωπαϊκών αναστατώσεων και λησμονιάς τη σπάνια διακριτική δύναμη της, την αξιοθαύμαστη εσωτερική κινητικότητα της και την αναδημιουργικότητά της. Μια φυσική δράση - αντίδραση, που πηγάζει από αλληλοσυγκρουόμενες εμπειρίες και εκφορτίζεται μέσα από μια ποιοτική μουσική δημιουργία, είναι αυτή που διαφοροποιεί την μουσική έκφραση του μουσουργού αυτού από τα έργα άλλων συνθετών. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της η ικανότητα της φαντασιακής αναγωγής με απλά αλλά σκληροδουλεμένα μέσα σε ένα απροσδιόριστο ουδετεροποιημένο χώρο και χρόνο στο πεδίο βαθους και η αναίρεση της βαρύτητας και της ανισότητας.

Αναγωγή και αναίρεση μας προσκαλούν σε ένα κομβικό χρονικό σημείο συνάντησης. Μέσα από την αέναη προβολή της αυτοποιητικής οργάνωσης της μουσικής του, της σμίλευσης της χαράς και της λύπης, διαγράφεται η δυνητική προοπτική ενός οικουμενικού περιεχομένου που δεν περιορίζεται στην ενοποιημένη υπερδομή της έκφρασης μιας μόνο αντίληψης, μιας μόνο μονόπλευρης θέασης των πραγμάτων. Τονίζει την ποιοτική επαναφορά στο σημείο ανασύστασης και αποτελεσματικής επαναλειτουργίας πολλών διαφορετικών παραδόσεων μέσα από ένα προσωπικό Σύστημα, ένα πολύμορφο μυστικό κήπο, που την σημασία ύπαρξης του μπορούμε να την κατανοήσουμε μόνο μέσα από την λειτουργικότητά του.

Διαμορφώθηκε εκεί την εποχή του Κάντ, λίγο πριν εφαρμοσθεί η απόλυτη αρνητικότητα, πριν εξαπλωθεί ο πανθεισμός του Εγελου, η δαιμονιακή άρνηση και εξαπλωθεί η απελευθέρωση του αρνητικού στοιχείου στην Ευρώπη, αγγίζοντας όλες αυτές τις θεωρήσεις στο σημείο έναρξής τους. Ναι ο Μότσαρτ πρόλαβε να αρθρώσει κάτι ανείπωτο που σχετίζεται με τον υπερβατολογικό ιδεαλισμό και την ανεξήγητη αντινομία μεταξύ φύσης και ελευθερίας, όπου οι άνθρωποι δεν είναι απλά φαινομενικά οντα αλλά έχουν ικανότητα για ελευθερία και ηθικότητα παρόλο που η φύση μπορεί να καθορίζει τα φαινόμενα. Η μουσική προοπτική του Μότσαρτ, καθώς ταξιδεύει ο νους, ανοίγει παράθυρα πρόσβασης μεταφέροντας μέσα από το μουσικό βίωμα μια απεριγραπτή ανορθολογική εμπειρία που επιδρά με έναν θεραπευτικό τρόπο στη σωματικότητα ενώ μας μεταφέρει και μας προσκαλεί να συμφιλιωθούμε με την άλλη διάσταση.

Η αναστοχαστική κίνηση των ήχων του δεν είναι μια κίνηση που επιστρέφει στον εαυτό της και χάνεται. Αντίθετα. Η μεταβατικότητα της δεν αναιρεί τίποτα από τον χαρακτήρα της. Εξακτινώνεται και μεταλαμπαδεύεται αποδεικνύοντας τη ζωοποιητική δύναμή της. Πρόκειται για μια μόνιμη ανοιχτή πρόσκληση μέσα στον χρόνο που αντιμάχεται τη βίαιη εκμηδένιση και μας δηλώνει τη σημασία της λυρικής ποιητικής μουσικότητας και εφευρετικότητας από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας, ενθαρρύνοντας τον καταδιωγμένο άνθρωπο από την αιώνια καταδίκη της επαναλαμβανόμενης τυποποίησης βεβιασμένης εκποίησης της πνευματικότητάς του και κατάργησής του. Η πρόσκληση σε αυτόν τον μυστικό τόπο του ακατάλυτου νέου διατυπώνεται μέσα από μια διαλεγόμενη τρυφερότητα, μια καλειδοσκοπική ηχοπολυχρωμία, μέσω ενός κώδικα με καθαρή σύνταξη και άρθρωση, αλλά δύσκολο στο να αποκωδικοποιηθεί.

Στοιχειοθετείται από ελληνικά μορφολογικά πρότυπα, γεμάτος ελληνική συμβολικότητα και φωτεινότητα, η οποία συνδέεται με το ποιητικό οικουμενικό και γνήσιο δημοκρατικό όραμα του Μότσαρτ.

Σε αυτό εκδηλώνεται η προσπάθεια εναγκαλισμού όλων των ανθρώπων στο όνομα της μουσικής αγάπης και κοινωνίας. Στο όνομα της μυστικής ένωσης προς μια πανανθρώπινη τέχνη, που ως αρχή έχει τον σεβασμό για τον συνάνθρωπο και την ανάγκη του άλλου. Στην ανάγκη να σκύψεις στη μουσική έκφραση και στον πόνο του άλλου για να ανακαλύψεις την ερμηνεία της και τον πλούτο της.

Αυτή η γεφύρωση, που προϋποθέτει και την προσωπική θυσία, αναμιγνύει με μοναδικό τρόπο στη μουσική ιστορία πολλά διαφορετικά ιδιώματα σε μια ανώτερη μουσικοδραματική ποιητική ένωση. Μια ένωση που καλεί κάθε φορά εκ νέου τον άνθρωπο σε νέες σχέσεις αμοιβαιότητας και συμπληρωματικότητας.

Επισκεπτόμενος την έκθεση ζωγραφικής του Ευθύμη Βαρλάμη "Ο Μυστικός Κήπος του Μότσαρτ", που έλαβε χώρα στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης την 250η επέτειο από τη γέννηση του συνθέτη ένοιωσα άμεσα αυτή τη μαγική επίδραση της απρόσδοκτης συνάντησης με το Μότσαρτ μέσα στον χρόνο. Αυτό το κομβικό σημείο ανάτασης όπου ο χρόνος και η βαρύτητα αναιρούνται μέσα από τη διακριτική παρουσία θεϊκών δυνάμεων και ενεργειών που μεταφέρουν τη ζώσα εμπειρία χωρίς κανένα βάρος. Μας καλούν σιωπηλά να υπερβούμε τα λάθη του παρελθόντος και να τρέξουμε σε αυτό το σημείο συνάντησης όπου σμίγουν οι ενέργειες διαφορετικών πνοών μέσα σε μυστικούς διαδρόμους.

Σε αυτήν την υποβλητική εικαστική και μουσική ένωση του Βαρλάμη αρθρώνεται η επιθυμία του Μότσαρτ να χωρέσουν και να χαρούν όσο το δυνατόν περισσότεροι άνθρωποι, περισσότεροι λαοί, περισσότεροι τόποι, περισσότερες θρησκείες. Ένα ανοιχτό κάλεσμα μιας διονυσιακής και συνάμα απολλώνειας γιορτής, όπου χρώματα και μυστικοί ήχοι συνενώνονται σε μια οπτασία, όπου το κομβικό της σημείο βρίσκεται στην θεολογία του άφατου και την ανοιχτότητα της ελληνικής ορθοδοξίας, ενώ αποκαλύπτεται η σχέση του Μότσαρτ με το ελληνικό φώς.

Πως καταφέρνει ο Μότσαρτ να μας μιλά τόσο άμεσα και καθαρά μέχρι τις μέρες μας και το μήνυμά του να ενδυναμώνεται αντί να απομακρύνεται; Πως καταφέρνει η μουσική του να εξαπλώνεται όλο και περισσότερο σε όλο τον πλανήτη και να πραγματώνει μια οικουμενικότητα που συμβαίνει μέσα από την εμπειρία της μουσικής κοινωνίας και συμφιλίωσης; Είναι απλά ένα θέμα μιας συγκυρίας; Ή θέμα μιας δικαίωσης;

Μάλλον είναι αυτό το ανείπωτο, που μεταδίδουν τα πολύχρωμα νήματα που υφαίνουν το μουσικό του δίχτυ και ο Ευθύμης Βαρλάμης το αναδιατυπώνει με αρχαϊκούς συνδυασμούς χρωμάτων, γεωμετριών και σκιάσεων, συνδέοντας αυτή την ανεξήγητη ηχητική υπέρβαση με την δύναμη του ελληνικού φωτός.

Κώστας Κακαβελάκης, Αθήνα 2006-2007

Πρόεδρος Συλλόγου Φίλων Μότσαρτ Ελλάδος

Μεταφυσικό σε έμπνευση όσο και “μαγικό” - από την άποψη της σαγήνης των χρωμάτων και του δυναμισμού της εκτέλεσης - είναι το πολυθέαμα “Ο Μυστικός Κήπος” του χαρισματικού δημιουργού Μάκη Βαρλάμη. Η μοναδική σε έμπνευση όσο και σε υλοποίηση “σύμπραξη” της μαγείας που ασκεί διαχρονικά η μουσική του Μότσαρτ και, ειδικότερα, της ιδιαίτερης γοητείας που ασκεί στον Βαρλάμη καθώς και της απaráμιλλης ζωγραφικής ευχέρειας του ίδιου του σημαντικού καλλιτέχνη, προσέφεραν πέρυσι στη Θεσσαλονίκη και συνεχίζουν να προσφέρουν φέτος στην Αθήνα, όσο και διεθνώς, μιαν ευχία ήχων και χρωμάτων, σε μιαν, αξεπέραστη μέχρι σήμερα, διαπασών. Διαπασών που «μυεί» μέχρι τα άδυτα του ψυχισμού του ακόμη και τον πιο ανυποψίαστο θεατή, χάρη στον αυθεντικό παλμό που δονεί από τα γεννοφάσκια του τον μεγάλο Έλληνα δημιουργό. Αυθεντικός παλμός που μας μεταφέρει αυτούσια το πάθος του Βαρλάμη για μιαν έμπνευσμένη, ουσιαστική επικοινωνία ανάμεσα στα ανθρώπινα και στα μεταφυσικά.

Και πράγματι, καθώς πορευόμεθα στο «λαβύρινθο» του «Μυστικού Κήπου», θεώμενοι τα έργα που διακατέχονται από έναν άκρατο παλμό και ακτινοβολούν χρώματα γεμάτα σφρίγος, αποβάλλουμε κάθε φθοροποιό στοιχείο και παράσιτο, κάθε μίasma, αρνητική σκέψη και επιβολή, κοντολογίς εξαγνίζομαστε, όχι μόνον οπτικά και ακουστικά αλλά κυρίως ψυχικά, για να αντιληφθούμε επιτέλους κάτι το ουσιαστικό από την υπέρτατη αρμονία του σύμπαντος.

Διάφοροι ονομαστοί ανά τον κόσμο καλλιτέχνες έχουν κατά καιρούς επιχειρήσει να στήσουν σύνολα έργων και περιβάλλοντα προσπαθώντας να μας πείσουν για την επικοινωνία τους με το σύμπαν. Όμως, η επικοινωνία αυτή αναφέρεται αποκλειστικά στο έντυπο υλικό, στα δελτία τύπου και τα συναφή και δεν υποβάλλεται ούτε παρασάγγας μέσα από το ίδιο το έργο. Τουναντίον, στην όντως περίπτωση του Μάκη Βαρλάμη, η θέαση και κυρίως η υπαρξιακή μας ταύτιση με τη μεταφυσική ενέργεια, που κατορθώνει μες από τη δημιουργία του να μας υποβάλλει, στήνει και εξασφαλίζει μια διαχρονική επικοινωνία με το σύμπαν. Και ακόμη περισσότερο, ενσαρκώνει πολυδιάστατα και χαρισματικά αυτήν καθεαυτήν την Ιδέα του σύμπαντος. Υπέρτατη απόδειξη για την αυθεντικότητα του έργου του σύμφωνα με τον πλατωνικό ορισμό για την αληθινή τέχνη.

Ότι, δηλαδή, για να είναι αυθεντική, πρέπει να υλοποιεί μιαν Ιδέα και να μην αποτελεί μια μίμηση. Αυτήν ακριβώς, την Ιδέα της υπέρτατης αρμονίας, που διέπει το σύμπαν, ενσαρκώνει στον υπέρτατο βαθμό ο Βαρλάμης στο πολυθέαμά του “Ο Μυστικός Κήπος”.

Ντόρα Ηλιοπούλου-Ρογκάν

Δρ. Ιστορικός της τέχνης-Τεχνοκριτικός

Officier des Arts et Lettres

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Καθηγητής **Ευθύμιος Βαρλάμης**

Σφαιρικός και πολύμορφος καλλιτέχνης, - ζωγράφος, γλύπτης, αρχιτέκτονας, παιδαγωγός. Γεννήθηκε το 1942 στη Βέροια, σπούδασε στην Αρχιτεκτονική Σχολή της Βιέννης και δίδαξε σε διάφορα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια και Ακαδημίες. Το 1988 διηύθυνε το τμήμα Αρχιτεκτονικής στη Θερινή Ακαδημία του Salzburg, όπου παρουσίασε τη θεωρία του «Αυτοματισμού» στην αρχιτεκτονική και το design. Από το 1992 διευθύνει το Διεθνές Ινστιτούτο για Σχεδιασμό και Επικοινωνία-I.DE.A. στην Αυστρία. Πραγματοποίησε σειρά από πειραματικά ερευνητικά προγράμματα όπως η «Σαντορίνη, Παγκόσμια Οικολογική Ακαδημία», που οργάνωσε με τη συνεργασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Μεσογειακών Πανεπιστημίων. Το 1995 ζωγράφισε σε 12 πίνακες την Αποκάλυψη του Ιωάννη στα πλαίσια του εορτασμού από το Οικουμενικό Πατριαρχείο των 1900 χρόνων της συγγραφής του έργου στην Πάτμο. Με το project της «Πόλης των Παιδιών» και το Childrens Museum Programme διακηρύσσει τη στροφή της αρχιτεκτονικής και της κουλτούρας προς την πολύτιμη ουσία της παιδικότητας. Για περισσότερο από 20 χρόνια αφοσιώθηκε στο μεγάλο εικονογραφικό project του «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ 2000» και δημιούργησε περισσότερα από 1800 έργα με θέμα το Μεγαλέξανδρο (πίνακες, γλυπτά, εγκαταστάσεις), που παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά το 1997 στη Θεσσαλονίκη και από το 1999 περιοδεύει σε όλο τον κόσμο. Το 2002 παρουσίασε στη Θεσσαλονίκη τη μεγαλειώδη εικαστική συλλογή ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ Η ΑΔΕΡΦΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ και το 2004 στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας την έκθεση «ΜΑΝΑ, Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ» που θα φιλοξενηθεί στο Εθνικό Μουσείο του Πεκίνου το 2008. Ο Β. Α. Μότσαρτ ανέκαθεν αποτελούσε για τον Βαρλάμη μια ανεξάντλητη πνευματική πηγή, που εδώ και μερικά χρόνια τον ώθησε στο μεγάλο πειραματικό έργο του «Ο Μυστικός Κήπος».

Στις εκθέσεις και project του περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα:

- 1982 "H.A.M.B.U.R.G.", στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης Βιέννης
- 1983 "Vienna-Hamburg", Kunsthaus-Αμβούργο
- 1985 "Une cité imaginaire", DAM, Γερμανικό Αρχιτεκτ. Μουσείο Φρανκφούρτης
- 1989 "Utopies", Grand Palais - Παρίσι
- 1991 "Architecture Automatique", Ζάππειο, Αθήνα
- 1992 "Designlandschaft" Τεχνολογικό Μουσείο, Βιέννη
- 1993 "New Age Design", Convention Centre, Νέα Υόρκη
- 1994 "Design for Europe", Gallery Campo & Campo, Αμβέρσα
- 1995 "Αποκάλυψη και Περιβάλλον", Πάτμος, πλοίο Πρέβελη
- 1995 'Zoorella' παιδαγωγικός παιδότοπος, Βιέννη
- 1995 Οικολογική Ακαδημία Σαντορίνης
- 1996 "Teleport Town Tokio"
- 1997 "Αλέξανδρος 2000", Θεσσαλονίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα
- 1998 "Αλέξανδρος 2000", Αθήνα, Γκάζι
- 1998 "Arche Noah 2000", art project για παιδιά
- 1999 "Αλέξανδρος 2000" Palais des Arts, Κάιρο, Musées des Beaux Arts, Αλεξάνδρεια
- 1999 "Meta Design" Παγκόσμιο Εμπορικό Κέντρο, Βρυξέλλες
- 2000 "Artella", δημιουργικός παιδότοπος στο Μουσείο για Εφαρμοσμένες Τέχνες της Φρανκφούρτης
- 2000 "Αλέξανδρος 2000", Πύλη Αμμοχώστου, Λευκωσία
- 2000 "Alexander the Great", Skulpturhalle, Βασιλεία
- 2001 "The Spirit of Tolerance", Ευρωπ. Κοινοβούλιο - Βασιλικό Μουσείο Τέχνης και Ιστορίας, Βρυξέλλες
- 2002-4 Σχεδιασμός και πραγμάτωση της ευαγγελικής εκκλησίας στο Waidhofen της Thaya στην Κ. Αυστρία
- 2002 Παρουσίαση της συλλογής "ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ Η ΑΔΕΡΦΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ"
- 2003 "Η ΟΜΟΡΦΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ", Θεσσαλονίκη, Λευκωσία
- 2004 "Μάνα Ολυμπιάδα, Η Δύναμη της Αγάπης", Αθήνα-Ζάππειο
- 2005 "I Believe - Μυστήρια και Μεταμορφώσεις", Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης Βιέννης, Πύργος Δουβλίνου
- 2005 "Ποιητική Αρχιτεκτονική", Έκθεση/Βιβλιοπαρουσίαση, Λονδίνο, Ν. Υόρκη, Αθήνα-Μουσείο Μπενάκη
- 2005 "Μάνα, Η Δύναμη της Αγάπης", Παλάτι των Ιπποτών, Ρόδος
- 2006 "The Vision of Tolerance", Εθν. Πινακοθήκη Αμμάν, Ιορδανία
- 2006 Warlamis Collection, Oriol Gallery, Μόναχο
- 2006 "Ο Μυστικός Κήπος-Le Jardin Mystique", Schrems, Θεσ/νίκη
- 2007 "The New Vision", Μουσείο St Pölten, Κ. Αυστρία
- 2007 "Ο Μυστικός Κήπος-Η Τέχνη της Πίστης", Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, Αθήνα
- 2008 "Μάνα Ολυμπιάδα", Εθνικό Μουσείο Κίνας, Πεκίνο

Έργα του Βαρλάμη βρίσκονται σε μεγάλα Μουσεία και ιδιωτικές συλλογές, όπως στη Γραφιστική Συλλογή της Albertina, στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης της Βιέννης, στο Γερμανικό Αρχιτεκτονικό Μουσείο DAM της Φρανκφούρτης, στη συλλογή Ιόλα κ.ά..

ΤΕΛΟΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας